СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 265. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 13. листопада, 1928.

VOL. XXXVI. No. 265. Jersey City, N. J., Tuesday, November 13, 1928. THREE CENTS.

Американські Українці протестують проти польських звірств.

PROTEST AGAINST POLISH OUTRAGES.

UKRAINIAN-AMERICAN CITIZENS OF NEW YORK CITY APPEAL TO AMERICAN GOVERNMENT.

NEW YORK, November 12. — The American citizens of Ukrainian descent, assembled at a Mass Meeting, sent to the Honorable Frank B. Kellog, the Secretary of State, the following telegram:

WHEREAS, the government of Poland continues its policy of ruthless opression of non-Polish nationalities against the explicit promise of the Polish Republic, given to the Allied and Associated Powers at the occasion of the recognition of it by the Powers; and

WHEREAS, the ten years of occupation of the eight million Ukrainians by Poland have been an unbroken series of merciless acts of oppression carried on with the object of complete annihilation of the Ukrainian race; and

WHEREAS, from time to time, unusually gross incidents of thece persecutions came to be known, to the world, — as exsmples of which may serve: the once widely notorious murder of Mrs. Olha Bessarab in the Lviv (Lemberg) prison at the hands of Polish prison guards, in 1923; and more recently the death sentence passed by the Polish tribunal at Lviv, against Atamanchuk and Verbitsky, accused of an attack at a Polish government official, the authorship of which was admitted by different people; and

WHEREAS, the Polish authorities most recently inaugurated another system of persecutions, which started with the injunction prohibiting the Ukrainians from collecting voluntary contributions for the support of the disabled war veterans of the war against Polish invasion of Galicia of 1918—19; and

WHEREAS, a Ukrainian procession at Lviv, arranged on November the first, which is the Ukrainian Independence Day, in memory of the proclamation the independence of Ukrainian territory from the Austrian Empire (November 1, 1918) was attacked by the Polish police, and Polish chauvinistic mobs; causing riots in which hundreds of people were shot and wounded, many fatally;

WHEREAS, the Polish mob unmolested by Polish authorities and with their acquiescence, attacked, sacked and demolished the buildings of various Ukrainian clubs, enlightenment associations, fire insurance companies, student dormitories; and

WHEREAS, a Ukrainian woman by the name of Mrs. Filiasewitch was thrown down by the Polish mob from the third floor of a building to her death;

WHEREAS, the leaders of the mob keep threatening Ukrainian populace of Lviv with further attacks; and

WHEREAS, the Polish authorities not only do nothing to prevent or stop further attacks, but passively and even actively abet the disorders;

BE IT THEREFORE RESOLVED,

by the Mass Meeting of the Americans of Ukrainian origin, assembled in on November 11, 1928.

for the purpose of solemly celebrating tthe tenth anniversay of the Day of Independence of the Proclamation of the Independence of Western Ukraine from the Austrian-Polish misrule;

THAT

A PROTEST BE ISSUED AGAINST THE NEW OUTBREAK OF POLISH PERSECUTIONS IN WESTERN UKRAINE AND AN APPEAL BE MADE TO THE LIBERAL OPINION OF THE AMERICAN PUBLIC AND TO THE AMER-ICAN GOVERNMENT TO USE ITS GOOD OFFICES AND INFLUENCE WITH THE POLISH GOVERNMENT TO PREVENT FURTHER OUTRAGES AGAINST THE UKRAINIAN PEOPLE AND TO ESTABLISH AMICABLE RELATIONS WITH NON-POLISH RACES BY CARRYING OUT THE INTERNATIONAL PROMISES AND GUARANTEES GIVEN TO THE SO-CALLED RACIAL MINORITIES.

COMMITTEE: N. Vorobetz, P. Sokalchuk, N. Martyniuk, I. Ziownir, I. Turash.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ З ПРИВОДУ СВЯТА ЗАВІШЕННЯ ОРУЖА

КАЖЕ, ЩО ЕВРОПА ВЖЕ СТАЛА НА НОГИ І НЕМА ПОТРЕБИ ЇЙ ДАЛЬШЕ ДОПОМАГАТИ. ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ДАЛЬШОЮ РОЗБУДОВОЮ ФЛЬОТИ, А ЗАРАЗОМ ХВАЛИТЬ МИРОВИЙ ПАКТ КЕЛОГА.

ВАШИНГТОН, 11. листопада. — В своїй промові, виголошеній з приводу Свята Завішення Оружя, обговорив президент Кулидж відношення Америки до Европи. Він заявив, що Америка через весь час по війні дбала про ратунок Европи і зложила для тої цілн великі жертви. Та тепер Европа вже піднеслась і Америка мусить дбати про свій власний ратунок, бо і тут є доволі нещастя. Президент назвав це банкою, що Америка зробила добрий інтерес на світовій війні. Він твердив, що кромі великих жертв у людях Америка втратила на війні около 100,000,000,000 долярів у матеріяльних добрах.

Кулидж хвалив мировий договір Келога, зазначуючи, що не було би війни між народами, колиби всі народи хотіли стояти при тім пакті. А що так ще не є, то Америці треба взятися до дальшої розбудови сильної фльоти. Треба будувати головно великі кружляки, бо Америка є в особливім положенню. Вона не має багато корабельних стаційних опор, де можнаб наповняти кораблі паливом. Тому саме малі кораблі для неї непридатні на случай війни.

МІЛІОНЕРИ РОСТУТЬ.

283 НОВИХ АМЕРИКАНЦІВ, КОТРИХ РІЧНИЙ ДОХІД ПЕРЕХОДИТЬ $1,000,000.

ВАШИНГТОН, 11. листопада. — Статистичне Бюро доходів подає в своїм звіті, що в 1927 році було 328 осіб, які зголосили, що їх дохід за 1926 рік виносив 1 міліон долярів. Це є величезний зріст, бо в попередному році було всього 52 таких міліонерів. Зате зменшилося число тих, котрі подали дохід до $5,000,000. У попередному році було таких міліонерів 14, а тепер є 10.

Зменшилося рівнож число осіб, що подали свій дохід до $10,000. Зріст міліонерів треба завдячувати величезним дивідендам, які виплачували в попередному році ріжні компанії, а рівнож і страшній біржевій спекуляції.

СПРАВА РОТШТАЙНА НЕВИЯСНЕНА.

ПОКАЗУЄТЬСЯ, ЩО ВІН МАВ ДАЛЕКО БІЛЬШЕ ДОВГІВ ЯК АКТИВ.

НЮ ЙОРК, 11. листопада. — Ще досі не знайдено вбивників Арнольда Ротштайна, відомого нюйорського міліонера і гемблера, що не хотів заплатити $300,000, які програв у карти. Саме з приводу того його вбито.

Ротштайна мали всі за міліонера. Мав він ріжні палати і свій голфовий клюб. Тепер показується, що все те було на довгах. Його пасива три рази більші як актива.

ДВОМІНУТОВА МОВЧАНКА.

ШОБ ВІДДАТИ ПОШАНУ ПОГИБШИМ ЖОВНІРАМ.

НЮ ЙОРК, 11. листопада. — В год. 11. рано Нюйорчане віддали честь погибшим у світовій війні американським жовнірам. Як по инших містах, так і тут здержано весь рух у стріткарах, собвеях і на залізницях на дві мінути.

У всіх церквах відправлено відповідні богослуження, а ветерани зложили в Сентрал Парку прекрасний вінок перед памятником, що його виставлено в честь погибших американських синів.

ЗГАДАЛИ ВИЛСОНА.

ЗІБРАЛАСЯ ТАКА МАСА ЛЮДЕЙ, ЩО БІЛЬША ПОЛОВИНА СТОЯЛА НА ДВОРІ, ДОВКОЛА КАТЕДРИ.

ВАШИНГТОН, 11. листопада. — Над гробом президента Вилсона виголосив промову презбитеріянський епископ д-р Джеймс Фрімен і підніс його заслуги для світового мира. Миссис Вилсон зложила квіти на гробі. Цілий гріб був обложений вінками і квітами. В промовах підносили головно те, що Вилсон дав підвалини під світовий мир, який колись прийде і тоді доперва оцінять властиві заслуги великого президента.

НАРІД ВЕРТАЄ ДО ІДЕЙ ВИЛСОНА.

БОСТОН, 11. листопада. — Говернор стейту Месечусетз Фуллер виголосив промову з приводу Свята Завішення Збруї, зазначуючи, що по 10 літах чим далі там більше американський нарід розуміє ідеї Вилсона і перехиляється щораз більше на його сторону. Вилсон не осягнув свого ідеалу і не поставив такої Ліґи Націй, яка відповідалаби його ідеалам тільки тому, що не мав за собою американського народа.

ЕПИСКОП ЗА ДАРОВАННЄМ ДОВГІВ.

ЦЕ БУЛО БИ НАЙКРАЩИМ СВЯТКУВАННЯМ ДЕСЯТОЇ РІЧНИЦІ ЗАВІШЕННЯ ЗБРУЇ.

НЮ ЙОРК, 11. листопада. — Протестантсько-епископальний епископ Ернест М. Стайрес з Лонґ Айленд заявив, що Америка може позволити собі на те, щоби знести всі военні довги і в той спосіб кинути між народи промінь щастя. Бо Америка не боролася за гроші, а за честь, за ідеал, за свободу, гуманність і волю.

РУЗВЕЛТА БЕРУТЬ ЗА НОВОГО ЛІДЕРА.

ВЖЕ ВВАЖАЮТЬ ЙОГО ДЕМОКРАТИЧНИМ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА В 1932 РОЦІ.

ВОРМ СПРИНГС, Джорджія. — Ново вибраний нюйорський говернор Франклин Рузвелт приїхав сюди докінчувати свою курацію. По дорозі, як переїздив полудневі стейти, справляли йому велику овацію і вже кричали: Хай живе новий кандидат на президента.

ПОЛЬСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Від першої хвилини повстання польської републики всі дотеперішні польські уряди, без огляду на напрямок, старалися в першій мірі кольонізувати польським елементом західно-українські землі. Ці кольонії були весь час під охороною уряду. Одначе ціла імпреза не дуже то вдалася. Самі польські жерела вказують, що кольонізаційний гін заломався і що багато кольоністів кидає землю та переноситься до Америки. Залишену землю тримає одначе польський уряд далі у своїх руках і не позволяє нею користуватися відвічним її власникам.

ПРОМОВА, ЯКА ТРЕВАЛА 120 ГОДИН.

Недавно відбувся в однім із берлінських льокалів на Фрідріхштрассе своерідний конкурс. Молодий берлінський артист Парлятус пішов об заклад, що говоритиме без упину 120 годин, відпочиваючи лише 1 годину на добу. Перед численно зібраною публикою читав ріжні брошури та виголошував промови, не зупиняючись ні на хвилину підчас 120 годин. Навіть рекорд жіночої балакучости захитаний муцньо!

ПРОВІНЦІОНАЛЬНА ХРОНІКА.

У Тернополі щез інкасент польського Т-ва обезпеченъ Рубін із 8,000 зол.; невідомо, чи він утік з ними у світ, чи його потайки ограбили та вбили. — У Косові бандити з револьверами хотіли ограбити купця Райха в його власній хаті, але перелякані втікли. — У Товстоголовах (Зборівщина) кинулася під поїзд 75-літня Анна Новосільська, огірчена тим, що син прогнав її з хати.

ОСОБА З БАЦИЛЯМИ ЗДОРОВА.

Недавно занедужало в Дрездені 37 осіб на тиф. Переведене слідство виказало, що всі вони зїли передтим обід в одному із дрезденських ресторанів. В звязку з тим віддали до лікарського перегляду цілу ресторанну обслугу. Вислід перегляду був просто сензаційний. Лікарі ствердили, що розповсюднював бацилі недуги помічник кухаря. Цікавим є те, що згаданий помічник кухаря почував себе зовсім здоровим. Лікарі пояснюють це дивне явище — його своерідною фізичною конституцією. Стан недуги заражених гостей є дуже поважний. Між ними одна жінка вже вмерла.

ЦЕРКВА В МОДЕРНОМУ СТИЛЮ.

У північній частині Берліна, біля Шенгавзераллє, посвячена та відкрита для вірних нова католицька церква, збудована в наймодернішім стилю. Вона в дусі конструктивізму. Нема в ній ніяких прикрас, скрізь панує проста лінія ј вся будівля нарушує вповні дотеперішню світову традицію католицьких храмів.

ДІЯМАНТИ В БАРАБОЛІ.

Хтось мігби думати, що діяманти переховують великі золотарські склепи у прегарних скринках під богатьома замками. Та так воно не є. Діямант має ту прикмету, що в теплі чи на світлі тратить блеск і крушиться та нераз бувають випадки, що в копальні найдуть прегарний діямант — а як витягнуть його на соняшне світло, він в моменті розсипається в порох або розпадається на маленькі кусні. Щоби хоронити добре діямант, відкрили золотарі, що він найкраще почуває себе у бараболі в середині, де має і холод і вогкість. Через те — правда — варталоб бути у пивниці якого золотника і позичити собі з пять-шість бараболь...

ПУАНКАРЕ СФОРМУВАВ НОВИЙ КАБІНЕТ

НОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ СКЛАДЕНИЙ БЕЗ УЧАСТИ РАДИКАЛІВ. ПУАНКАРЕ Є ЛИЩЕ ПРЕМІЄР-МІНІСТРОМ БЕЗ ТЕКИ.

ПАРИЖ, 11. листопада. — З огляду на те, що радикали не змінили своїх вимог щодо політики уряду, Пуанкаре сформував новий кабінет міністрів без їхньої участи. Це значить, що в палаті послів радикали будуть нападати на державний буджет і політику уряду, а тому Пуанкарови доведеться витримати завзятий політичний бій.

Всі здивовані, що премієр не взяв собі теки міністра фінансів, а передав її сенаторови Черо. Пояснюють це тим, що Пуанкаре не хоче гаяти багато часу в буджетовій комісії та в парляменті підчас обговорення буджету. Залишаючись без теки, він буде мати більше часу для загального керування політикою уряду та для праці над питанням ревізії репарацій.

СЕЛЯНСЬКА АКТИВНІСТЬ РОСТЕ.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА ПРО СТАНОВИЩЕ В СЕЛАХ. СЕЛЯНСТВО ВБИВАЄ ПРЕДСТАВНИКІВ ВЛАДИ.

МОСКВА, 11. листопада. — Московська преса переповнена відомостями про „клясову" війну в селах. Вона говорить, що „кулаки" (заможні селяне) ведуть завзяту боротьбу з представниками радянської влади та комуністичної партії.

В наслідок цієї боротьби по всій Росії йдуть підпали та вбийства комуністів.

Лише від часу святкування річниці большевицької влади в Росії було шість вбитих та пять важко поранених представників радянської влади. „Правда" говорить, що за два місяці, від 15. серпня по 15. жовтня, на селах вбито 50 радянських робітників і багато поранено.

Радянські газети кажуть, що це свідчить про все зростаючу активність села, яке починає мстится за високі податки та за спроби завести на селі соціялізм.

РУМУНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВЯЗАНИЙ.

НОВІ ВИБОРИ НАЗНАЧЕНІ НА ГРУДЕНЬ. У РУМУНІЇ СВЯТКУЮТЬ ПОВАЛЕННЯ ДИКТАТУРИ БРАТІЯНА.

БУКАРЕШТ, 12. листопада. — Регентська рада уповажнила новий кабінет премієра Маню розвязати парлямент. Цього саме Маню категорично домагався, коли згодився організувати правительство.

Нові вибори до парляменту призначені на 12. грудня, а на 15. до сенату. Маню говорить, що він вимагав розвязання парляменту тому, що теперішний парлямент не був виразником волі населення Румунії, бо вибори провадилися під репресіями Братіяна.

Щодо бувшого наслідника престола Кароля, то Маню заявив, що тепер у Румунії законним королем є його син Михайло, а тому не може бути й мови про поворот Кароля до влади.

Проти Маню вже утворилася сильна опозиція з лібералів та инших сторонників поваленої олігархії Братіяна.

СОВІТИ ПРО ВИБОРИ ГУВЕРА.

МОСКОВСЬКІ „ІЗВЄСТІЯ" КАЖУТЬ, ЩО ГУВЕР ВИБРАНИЙ ЗАВДЯКИ „ПРАСПЕРІТІ" В АМЕРИЦІ. СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО ПРИ НЬОМУ АМЕРИКА ЩЕ БІЛЬШЕ ЗМІЦНИТЬСЯ ЕКОНОМІЧНО ТА ПОЛІТИЧНО.

МОСКВА, 11. листопада. — Офіційна газета совітського правительства „Ізвєстія", в статті під наголовком „Перемога Гувера", каже, що перемога републиканської партії сталася завдяки все зростаючому економічному добробутови Злучених Держав. Газета сподіється, що Злучені Держави при президентурі Гувера розпічнуть нову добу в життю міжнародного капіталу.

Таксамо вони сподіваються, що активність і вплив Злучених Держав у міжнародньому життю ще більше зростуть, що приведе їх до конфлікту з Англією. Зокрема „Ізвєстія" сподіваються, що Америка при Гувері більше зацікавиться Совітською Росією.

ДЕВЮ ЇДЕ В МОСКВУ.

АМЕРИКАНСЬКИЙ РАДНИК ПО ФІНАНСОВИМ СПРАВАМ У ВАРШАВІ ЇДЕ ДО МОСКВИ. КАЖУТЬ, ЩО ВІН МАЄ ДОВІДАТИСЯ, ЧИ МОЖНА ПОЧИНАТИ ПЕРЕГОВОРИ ПРО ВИЗНАННЯ СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

ВАРШАВА 11. листопада. — Девю, американський радник при польському правительстві по фінансових справах, виїздить до Москви. Свою поїздку він пояснює тим, що хоче знайти новий ринок збуту для польських фабрикатів.

Дехто гадає, що він їде в справі кредитів, які Дженерал Електрик Компані дає большевикам. Але більше думають, що він їде в звязку з вибором Гувера президентом Злучених Держав, щоби в Москві довідатися, як совітський уряд ставиться до сплати російських боргів Америці. Тоді лише можна буде знати, як поставитися до признання совітського правительства Америкою, про що большевики роблять вже давно заходи у Вашингтоні.

ЧЕРЧИЛ БУДЕ ГОВОРИТИ САМ ПРОТИ СЕБЕ.

ЛОНДОН, 11. листопада. — В наступній виборчій кампанії в Англії Ліберальна Партія буде використовувати в своїй пропаґанді проти консервативістів та зокрема проти Черчила його власну промову, яку він виголосив, коли ще був лібералом. Тоді він промовляв в обороні принципу вільної торговлі, а тепер, як член консервативної партії, боронить протилежний принцип охоронних тариф.

При допомозі грамофонної плити й міцних усилителів голосу ліберали будуть користуватися самим Черчилом в агітації проти нього і консервативної партії.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDFD 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

ПРИНЦИП БІЛЬШОСТИ

Живемо в демократичній країні. А демократизм опертий на тім, що більшість рішає. З того ще не виходить, що більшість має право нехтувати домаганнями меншости. Навпаки, конечним і моральним обовязком більшости є, прислухуватися уважно голосови меншости і по можности його узгляднювати. Ця проблема набирає тепер особливої ваги в американській політиці, коли та меншість являеться в такій великій силі, що дала при послідних виборах на президента 15,000,000 голосів.

Ми можемо розбирати послідні вибори на ріжні лади. І треба це робити, бо ніякі инші вибори не пірвали за собою такої маси народу як ті послідні. І в ніяких инших виборах не вдгравали рішаючої ролі такі важні проблеми, як в тій послідній кампанії. А про ті проблеми доведеться нам ще нераз говорити.

Але з одним мусить кождий погодитися: що републиканська партія віднесла побіду, а Гувер став президентом. 20,000,000 людей заявилося за програмою републиканської партії. Між тими голосами є люде ріжних станів. Фармери пішли великою більшістю за Гувером в надії, що його програма принесе розвязку фармерської кризи. Бизнесмени вірили в його протекційну тарифу і добробут, а робітники в те, що його програма зредукує безробіття і дасть хліб і роботу. На добробут далася взяти більшість населення, а коли не далася, то принаймні це правда, що добробут був найбільшим адутом в републиканській програмі.

Колиж побідив Гувер зі своєю програмою, то річ ясна, меншість не повинна з місця параліжувати його плянів, а навпаки, дати йому змогу розвязати фармерську проблему, усунути безробіття, піднести заграничну торговлю і т. п. І тому це цілком зрозуміле, кали такий досвідний і карний політик, як ґовернор Смит, візвав своїх приклонників зараз по виборах погодитися з фактом і дати змогу Гуверови успішно працювати. Смит, як людина вихована на демократичних засадах, не міг поступити інакше. І так годиться поступати у всіх подібних случаях.

Інша справа, коли виявиться, що републиканська партія залишається на ділі при виборчих обіцянках, а не виконує цего, до чого себе перед виборцями зобовязала. Тоді саме демократична партія буде мати за обовязок винести в Конґресі евентуальну безрадність републиканської партії на яву і своєю опозицією змусити її до акції, або до такої компромітації, щоби загал бачив ясно, що републиканська адміністрація не хоче, чи не вміє розвязати тиж важних проблемів, від яких розвязки залежить дальший розвій держави.

ПЕРЕД ВАЖНИМИ ЗМІНАМИ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

У свій час московська влада прислала на Радянську Україну нового свого „ґенерал-ґубернатора". Поляка Косіора. Всім було ясно, що Косіор має з Москви якісь спеціяльні доручення, які має перевести на Україні. Дехто гадав, що він має ослабити ту ненависть українського національного елементу до Москви, що все більше зростає на Україні. Инші гадали, що він має за завдання скріпити та поширити саму партійну організацію большевиків, піднести їх партійний авторитет і т. д.

Косіор вже довший час працює на Україні й годі сказати, яке властиво його завдання, бо досі ще нічим особливим себе не виявив. Лише одне кидається в вічі, що він, як секретар комуністичної партії на Україні старанно підбирає собі новий партійний апарат, складаючи його з найвірніших ортодоксів комуністичної партії. При тім партія старанно вичищується від членів, що проявили коли небудь „націоналістичний уклон", або були чим звязані, хоч і в далекому минулому, з українським національним рухом. Серед тих, що на місці придивляються до діяльности Косіора та й дещо знають з поза партійних лаштунків, все більше стає ясним, що справа йде про „возсоединеніе України" з Московщиною. Справа йде про більш тісну сполуку адміністративну, політичну та економічну України з Московщиною. Коротше кажучи, йде справа про повернення такого стану, як був при царській Росії, коли Україна роскладалася на „Малоросію", „Юго-Западний Край" і т. д.

Ці більше поінформовані кола, почали нарешті про свої спостереження говорити голосно. Звичайно і московський ґенерал-ґубернатор не міг не виступити з відповідним „розясненням", щоб до слушного часу „успокоїть броженіе умов". Бо час „реформ" ще не прийшов, — влада до них не приготовилася.

Отож в недавнім публичнім виступі в Харкові Косіор намагався урядово, як секретар комуністичної партії на Україні, спростувати ті чутки, які, як він висловився, поширюють у Харкові „шептуни". Це шептуни, говорив Косіор, твердять, що на Україні незабаром станутьcя такі важні зміни, вже ніби ухвалені в засаді в Москві, що перекреслють усю ту політику та роботу, яку дотепер провадила тут комуністична партія.

Ці зміни в першу чергу мають привести до дальшого обмеження автономних прав України, які ще залишилися подекуди, як спомини про гасла „самовизначення аж до відокремлення", проголошувані большевиками на початках їх панування. Спростовання Косіора було вираховане для широкого загалу, щоби його передчасно не дратували „шептуни" плянованими заходами комуністичної партії. В тісних партійних колах з такими намірами партії числяться як з доконаним фактом, який неминуче скоро треба буде перевести в життя, але поза партією цього ніхто не повинен знати.

Комуністична партія на Україні жадного опору Москві не зможе поставити, бо сама знаходиться під пильним доглядом Чека. Піднімати бунт проти Москви українські большевики не можуть, бо через зручну політику московських емісарів, „діли і пануй", вони ослаблені внутрі своїми партійними суперечками та антаґонізмом на національному ґрунті. Властиво, щоби перебороти тертя на національному ґрунті, будуть переведені й самі зміни. Йдучи на руку більшости членів комуністичної партії на Україні, що фактично складається з не-Українців, буде скасована примусова українізація адміністративного апарату України. Далі, щоб зломити ворожі виступи українського села проти політики большевиків на Україні, буде переведена мілітаризація всього управління, на чолі якого стоятимуть надійні партійці, вибрані з не-українського елементу на самій Україні та прислані сюди з Московщини. Отже має воскреснути „блаженної памяти" Аракчеївських часів „военное ґенер-ґубернаторство" на Україні. Таке то комуністичне самоозначення „аж до відокремлення".

Рада комісарів у Харкові буде зведена до становища царського ґубернського управління та буде поставлена ще під стислішу контролю Москви. При тім деяких членів Ради Українських Комісарів, як наприклад Чубаря, мають видалити на „почесну посаду" поза межі України. Щоби установити перевагу не-Українців в ріжних урядах, буде переведене скорочення їхнього складу та перевірка, що в першу чергу відібється на еміґрантах із під польської займанщини. Московська палка вдарить по них найболючіше, як по свідомому українському елементови. Має бути переведена спеціяльною комісією перевірка благонадійности службовців усіх культурних установ України. Заподозрені в шовінізмі дістануть право або вільно виїхати за кордон, або шукати собі посад поза межами України.

Ось проти яких „нашептів" протестував Косіор, називаючи їх брехливими вигадками. Але фактично немає чого „спростовувати", бо властиво на ділі воно вже так давно є, що Україна стала ґенерал-ґубернаторством Москви. Залишилося лише цей фактичний стан оформити, що властиво вже не так важне для українського народу.

Питанне тільки — чи це все вдасться? На нашу думку — ні. Змагання Москви викличуть тільки ще сильнішу опозицію проти неї.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПІДЧАС БОЮ ШУКАЮТЬ УГОДИ З ВОРОГОМ.

Попався мені до рук маленький український місячник „Ранок", що виходить в Парижі. Я з охотою читаю кожну українську книжку і кожну українську ґазету, щоби довідатися про щось цікаве. Таксамо пильно прочитав я і „Ранок". Але мене сум огорнув такий, що я хочу поділитися своїми думками з читачами „Свободи", може тоді лекше стане в мене на душі.

З 2—3 числа цього місячника видно, що „Ранок" видається тим гуртком української іміґрації, що має свою філію в Америці. Там цей гурток зветься українськими соціялістами-революціонерами, а тут „Обороною України". Отсей „Ранок" старанно вихвалює своїх хлібодавців Чехів, забуваючи про винародовлення Чехами наших закарпатських братів. Коли й передруковують які відомости з большевицької преси про чеські знущання над Українцями, то роблять це з такими саме кпинами на адресу большевиків, як це робила скрентонська „Н. Воля", коли вона подавала відомости про чеські знущання в селі Хуст. Отож „Ранок" в Парижі й „Народна Воля" у Скрентоні, то два рідних брати у відношенню до чеського терору на Закарпатській Україні. Для них Чехи невинні, а чеську адміністрацію ці „рідненькі брати" вважають дуже гарною, мовляв, лише дехто дозволяє собі на нетактовну поведінку супроти українського населення Закарпаття. Та спільним підлабузненням скрентонських „радикалів" і шаповалівських „соціялістів" їхне споріднення ще не кінчається.

Вони так саме й до федерації з Московщиною йдуть спільним „соціялістичним" фронтом. Вони, бачите, такі кровобоязні, так шкодують український нарід, що вважають визволення його з віковічного рабства невартим крови, пролитої в обороні з ворогом. Але це лише їхне лицемірство, бо знаємо, що ані один з тих кровобоягузів не спинивсяб перед пролиттям моря крови в інтересах свого партійного гурткового панування.

Коли вони говорять, що спір України з Росією хочуть порішити без пролиття крови, порозумівшися з певною ґрупою Москалів, то це вони роблять не з любови до свого народу й не тому, що дійсно хочуть запобігти пролиттю крови між Україною та Московщиною. Зовсім не те. Не маючи ґрунту й попертя серед мас українського народу, вони хочуть опертися на чужу силу, ворожу націоналізмови українського народу. Вони плянують сісти на карк української національної маси при допомозі московських „соціялістичних" баґнетів, щоби потім переводити свої соціялістично-інтернаціональні експерименти на живому тілі нашого народу. Вони сподіваються, що їм пощастить так, як це пощастило большевикам, виїхати до Харкова на московськім коні „равенства і братства народов" й на давно спровокованім гаслі: „самоопределеніе вплоть до отделенія".

Ось та справжня думка федераційників Сходу Европи, що стараються пропаґувати серед Українців парисько-скрентонські „оборонці" України. Не про добро й визволення українського народу їм ходить, але про своє гурткове панування над тим народом. Лаври большевицько-московської перемоги над національною Україною не дають їм спокійно спати, бо вони самі хочуть тимиж шляхами й методами прийти до соціялістично-московської перемоги, щоби бути на Україні відпоручниками „соціялістичної" Москви.

Я особисто не дивуюся тому, що черновсько-чесько-скрентонські „самостійники" ведуть „завзяту" боротьбу з большевиками, бо вони самі хочуть сісти на їх „почесні" місця московських відпоручників на Україні. Так саме для мене зрозуміло, чому вони з такою рішучістю й завзяттям ганьблять все націоналістичне, чому вони так ганьблять всіх вождів українського народу, а про героїчну боротьбу українських мас за національну державу або мовчать, або навіть плюгавлять її. Тому для них свято української державности взагалі, а Свято Першого Листопада зосібна є таким зненавидженим. Ці свята плекають ідею української самостійної національної держави, а не соціялістично-інтернаціональне баламуцтво, що неминуче приведе до поневолення України.

Кожний національно-державний здвиг українського народу, — то смерть для інтернаціоналістів - експериментаторів. Тому то скрентонські шаповалівці так стараються дезорґанізувати національно-державну ідею серед української іміґрації в Америці. Переговори їх шефів Шаповала та Григоріїва з Москалями, в часі, коли український нарід веде з ними визвольну війну, коли на всіх фронтах кишить бій, мають своїм завданням зробити пролом в національно-державному фронті нашого народу. Всі знають, як зветься таке поступовання і на що заслуговують ті, що в часи війни ведуть переговори з ворогом та ведуть пропаґанду серед свого народа й армії, щоб вона з ворогом не билася, бо з ним можна мирно жити.

Коли ми, українська іміґрація в Америці, будемо дивитися на себе як на частину великої армії українського народа, що веде з ворогами України тяжкий бій, то ми тоді будемо знати, як ставитися до тих, що розкладають нашу армію та шукають собі підтримки у ворогів її для переведення своїх власних завдань. Український національний табор в Америці мусить активно боротися не лише з тими своїми ворогами, що отверто знаходяться в таборі наших національних ворогів, але ще більше боротися з тими, що ховаються під національною машкарою, а фактично служать ворогови. Вони розбивають і нищать боездатність української національної армії. Такі таємні аґенти, або, як їх називають, „шпіони", завжди караються у всіх народів найлютіше, а ми їх толеруємо.

І. Бондар.

Є. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість).

(48)

— Ти біжи по другу сотню! — Хмельницький відповів. — Обставивши дім, десять козаків нехай влізе сим вікном до середини. Я поведу вас до спальні полковника. Скажу йому, що як рушиться, або як наробить крику, щоби заалярмувати своїх людий, то застрілите його.

— На що тільки заходу, пане сотнику! — вартовий замітив. — От лізьте крізь вікно, сідайте на коня і ходіть з нами до своїх козаків. Як полковник рано встане, знайде гніздо порожне. Тоді ми вже будемо на Запорожу.

— Колиж бо Ляхи готові погадати, що полковник сам випустив мене.

— Нехай гадають! Вас від того голова не заболить.

— Заболілаби. Полковник мій кум і ніколи не скривдив мене. Він і для своїх козаків добрий. Строгий, але справедливий.

— Та се правда, що справедливий.

— Отже бачиш. Треба мене взяти відси силою.

Оба козаки відійшли, Хмельницький пішов до спальні Кричевського. Кричевський не спав.

— Ти з ким балакав? Вже маєш які вісти?

— Завтра дістанеш приказ стяти мене.

— Втікай! Втікай зараз. Я сплю і нічого не знаю.

— Я надумався инакше. Щоби тебе ніяк не могли підозрівати, мої козаки возьмуть мене силою. Спи!

Хмельницький вернув до своєї комнати, причіпив шаблю, за пояс встромив дві пістолі, турецького кинджала і станув при відчиненім вікні. На дворі ліпив густий сніг. По добрій хвили праворуч заскрипів сніг під ногами кількох людий. Зараз потім заскрипів ліворуч. То його козаки обступали хату. Підійшли під вікно і один по однім стали лізти вікном в хату.

— Досить! — сотник шепнув, коли вже вліз десятий. — Ходіть за мною, але обережно, щоби в тій темноті не наробити ломоту.

Пішли за ним аж під двері спальні полковника. Сотник відчинив двері. На столі горів каганець. Глубоке диханне полковника показувало, що твердо спить. Коли увійшли в спальню, Хмельницький виймив зза пазухи пістолю і гукнув:

— Пане полковнику!

Полковник схопився і, позираючи зачудований на Хмельницького та його людий, спитав:

— Що таке сталося?

— Нічого не сталося, — Хмельницький відповів. — Я прийшов попрощати вас, бо їду. Їду на Запороже збирати війско проти Чаплінського. Гадаю, що дасте мені відпустку на який місяць.

— Чи ви, куме, вдуріли? Що люди скажуть, що гетьман скаже? Будуть гадати, що почуваєте себе виновником і втікаєте від кари.

Хмельницький виймив зза пазухи кілька листів і, кидаючи їх на стіл, сказав:

— Щоби багато з вами не балакати, я написав вам, яка ціль моєї подорожі. Тут є ще листи до гетьмана, до старости, до Шемберґа і до инших панів. Будьте ласкаві передати.

— Алеж я вас не пущу!

— Ви мій кум і я вас люблю, — Хмельницький відповів. — Отже мене серце боліло би і совість гризла би мене до смерти, як би я мусів стріляти вам в лоб. Як рушитеся, або крикнете, стріляю. І мої хлопці не без рушниць. Лягайте і бувайте здорові!

Хмельницький вийшов перший, аз ним його козаки. Перед хатою стояла ціла сотня з сином Хмельницького Тимошем. Стукало стягнув другу сотню, котра була обступила хату, Хмельницький сів на коня і обі сотні рушили з міста. Переїздили попри двір Чаплінського, обставлений густою вартою. Один вартовий, побачивши наближаючеся до двора війско, випалив на тріvогу. В дворі счинився крик, метушня. Хмельницький спинив своє війско.

— Нагнати їм ще більшого жаху! — сказав до Стукала — Випалити з мушкетів до вікон і чвалом вперед!

Гримнула сальва і застугоніла земля під копитами двіста коний. Коли Чаплінські вискочив з ліжка і став давати прикази, обі сотні Хмельницького вже були за Чигирином. Чаплінські аж в день довідався від Кричевського, що Хмельницький втік, та що се мабуть була почесна сальва, якою попращав свого приятеля.

Саме коли полковник і підстароста балакали про се, прийшов гінець з письмом гетьмана. Полковник розпечатав, прочитав і почіхався в потилицю.

— Запізно! — сказав. — Се приказ гетьмана, щоби Хмельницького стяти... Годі! Хіба зітну вас, бо все те ваша робота. То через вас Хмельницький пішов блудом і зрадив річ посполиту.

—Не жартуйте, пане полковнику! Мені ще тепер від тої сальви литки трясуться.

— Я жартую, але Хмельницький не буде жартувати. В листі, який лишив мені, пише, що він тільки на часок поїхав на Запороже, щоби там зібрати на вас війско. Як спіймає, то повісить вас на воротах вашого двора.

Чаплінські вертав сильно стривожений. Його непевний хід показував, що йому литки справді трясуться. Прийшовши до хати, й не глянувши на бліду, стривожену жінку, сів під комином і вхопивши голову в руки, туманів. Жінка, не діждавшися від него слова, сама забалакала.

— Вже знаєш, що то за стрілянина була? Грозить нам яка небезпека?

Коли він не відповідав, вона тягла далі:

— Челядь розказує, що то Хмельницький втік з арешту і з собою забрав всіх козаків Кричевського. З ним пішов цілий полк, так, що Кричевський лишився без війска. І деякі з твоеї міліції втікли з ним.

— Погано! — Чаплінські обізвався. — Я вже гадав, що буду мати спокій і що моя голова безпечна, а тут... гінець гетьмана спізнився. Приказ стяти Хмельницького прийшов що лиш тепер, коли Хмельницький вже втік. Взяв Тимоша, своїх козаків і махнув на Запороже.

— Тому Тимошеви бажаю з цілого серця, щоби скрутив по дорозі вязи.

— А його батькови не бажаєш того?

— Дякуймо Господеви, що втік. Хто знає, чи козаки не зробили би бунту, як би його стинали. А так, баба з воза, коням лекше. Нема його тут, то й ми будемо мати спокій.

— Колиж бо він пішов на Запороже тільки на те, щоби відтам вернути в великим війском і порахуватися зі мною.

— Се справді погано!

— Та погано. А хто тому винен? Як би не ти, всего того не булоби. Я сидівби в найліпшій згоді з Хмельницьким у Аврумка. Я ходивби до него на бенькети.

—Яааа?! — Чаплінська спитала. — То може я втікла від него до тебе? То може я забрала Суботів і принесла тобі?

— Але якби не ти, я бувби не вдурів! — Чаплінські відповів остро. — Але ти завернула мені голову твоїми очима, твоєю вродою. Як я став горіти, то ти доливала оливи до огню. Чи не ти підсувалася до мене, щоби я тебе поцілував? Тепер маю ось який клопіт. Ще й горлом заплачу. І за що? За якусь бабу, що привіялася Бог зна відки. Неначе її чорт пригнав на те, щоби каламутити воду і розеднювати побратимів!

Чаплінська сполотніла. Зразу не знала, що відповісти, як боронитися. Очунявши, подумала, що ліпше не боронитися, але навпаки, самій заатакувати.

— Очевидно! То я завинила, що ти трус. То я зробила Хмельницького твоїм ворогом. Нехай і так буде. А коли так, коли то моя вина, то я обовязана направити шкоду. Я обовязана спасти тебе. Я обовязана задобрити Хмельницького і маю силу зробити се. Я верну до него і він на моє жаданне простить тобі. Будеш міг далі запиватися з ним у Аврумка.

Чаплінські чудно якось глянув на жінку і аж по хвили сказав:

— Іди, гони! Іди до него, як хочеш, щоби нагнав тебе, може й канчуком. Ти гадаєш, що він тепер взявби тебе? З другої руки? Від польського шляхтича?

— Скажи, що з третої руки. Бо я ще заки прийшла до тебе, вже була вдова.

— То ще гірше. Гадаєш, що той гордий козак возьме бабу з третої руки? Що оженивсь би з едовою, споневіряною польським шляхтичем?

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЦЕНТРАЛІЯ, ПА.

Святкують Листопадове Свято

В неділю, **дня 4. листопада,** наша невеличка громада обходила річницю Десятиліття проголошення нашої держави на західних землях України.

Січовики явилися на Службі Божій в лентах і з прапорами, а о. **Уляницький** відправив панахиду по поляглих, а при тім виголосив високо патріотичну проповідь. Відтак парох перевів в церкві збірку на інвалідів. Січовики рішили дозбирати більшу жертву і висилати більшу суму на інвалідів через наше Обєднаннє.

Таксамо рішено продовжати далі збірку на будову Сиротинця У. Н. Союза.

Січовик.

—o—

СКРЕНТОН, ПА.

Членкиця У. Н. С. дістала державну роботу.

Перша українська дівчина з Скрентону зістала тепер покликана до праці в державнім бюрі у Вашингтоні. Це Евгенія Стаднір, молода членкиця 208 відділу У. Н. Союза. Родичі її, Марія та Яків Стаднір, є довголітніми членами Укр. Нар. Союза і щирими українськими патріотами, що дали своїй донечці добре виховання та освіту.

Евгенія Стаднір родилася в Скрентоні, де скінчила „поблик скул", а потім скінчила „Лакавана бизнес каледж". Після того дістала посаду в офісі одної скрентонської фірми, де й працювала до жовтня б. р. З першого жовтня її покликано до Вашингтону.

Евгенія Стаднір, хоч і роджена в Америці, говорить гарною українською мовою й вихована своїми родичами в українськім національним дусі. Сама вона горда зі свого українського походження й ніколи не стидається признаватися до свого народу та говорити й писати українською мовою.

Бажаємо їй, молодій членкиці нашого Союза, дальшого успіху.

Член 208 відділу У. Н. С.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. Дж. Бр. св. Івана Хрестителя від. 270 У. Н. Союза, повідомляє своїх членів і членкинь, що місячний мітинг відбудеться в четвер 15 листопада в годині 7.30 вечер в гали при 54 Van Winkle Ave. На сім мітингу будуть вирішуватися важні справи тому присутність кождого члена є конечна. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залежні вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Роман Струж, предс.; Левко Кулич, кас.; Микола Цігура, секр.

ЗІГЛЕР, ІЛЛ. Бр. св. Ів. Хрестителя, вді. 377, повідомляє, що мітинг відбудеться в неділю, дня 18. листопада, в Михайла Гр. Олексяка, 6 Orchard St. — Михайло Гр. Олексяк.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в 2-ій год. пополудни, в неділю, 18. листопада, в гали Церковній, 47 Hope Ave. Також кождий член має явитись на панахиду по поляглих борцях за Україну тоїж самої неділі зараз по Сл. Божій, яка відправиться в Укр. Провол. Церкві, заходом двох злучених відділі У. Н. Союза, від. 182 Тов. Зап. Січ, і від. 97, Тов. ім. Ів. Франка, а у вечер в 6.30 відбудеться концерт в честь поляглих борців в галі Церковній, 47 Hope Ave. Неявившийся член буде мусів заплатити кару 50 цнт. — М. Припхан, предс.; М. Табачук, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що засіданнє відбудеться в суботу, 17. листопада, в год. 7-ій вечером. Члени обовязково мають бути присутними, бо в противнім разі неявившийся член буде суспендований. Нових будеться принимати без оплати вступного. — Теодор Татин, предс.; Андрій Гатала, кас.; Іван Березовський, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, подає до відома всім своїм членам, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 18. листопада, в год. 1-ій пополудни, в Укр. Народній Гали, 1944 W. Erie St. Обовязком кождого члена прийти на сей мітінг на означений час, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — Павло Хомин, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 18. листопада, в гали церковній на Blackstone St., точно в 1-ій годині пополудни. Кождий член повинен явитися на означений час. Сей мітінг перенесений на трету неділю, бо галя на другу неділю є занята. — К. Фірман, секр.

Прохожий (до прошака, який має на грудях вивішену табличку з написом: „Сліпий"):

— Алеж чоловіче, таж ви зовсім не сліпі!

Прошак: Так, так, у нашому захисті такий непорядок; дали мені табличку з написом, що я сліпий, а тимчасом я глухонімий!

БРУДНІ МІСТА І НЕМИТІ КОРОЛІ.

(Здоровні відносини в давних часах).

У XVII. столітті гигієнічні відносини в Европі оставляли дуже богато до бажання: брудні були і люди і доми і вулиці.

В кімнатах роїлося від найріжнороднійших комах, що гніздилися найвигіднійше в бальдахімах, які уладжувано саме для охорони перед комахами, що пообсідали стелю. Крім того ріжні насікомі гніздилися в одягах і на людськім тілі.

В описах спалень у першій половині XVIII. століття нема ще згадки ані про умивальні, ані мидниці, ані навіть рушники. Були лише збанки, з яких наливали трохи води на руки і злегка звохчували лице. Величавий двір короля Людвика XIV. утратив би богато зі свого блеску, колиб розглянути докладно саме цю сторінку. Сам король терпів наслідком недостачі чистоти, а про людей зовсім чистих говорив як про явище виїмкове і заслугуюче на спеціяльне відзначення.

В містах гній лежав по вулицях і майданах. Згідно з розпорядком із 1671. року кождий селянин, що приїздив на торг до Берліна, обовязаний був вивезти з міста віз гною. Безроги свобідно походжали по вулицях, хліви будували під вікнами. По містах, самособою, не було ще водопроводів. У Парижі в XVIII. столітті вода зовсім не надавалася до пиття, а тротуари (хідники) уложили щойно у 1782. році В Антверпії й Амстердамі вулиці по кождім дощі перемінювалися у багна, які годі було перейти. В Лондоні, таксамо як у Парижі, серединою вулиць плили канали, з яких розходився страшний смрід і розповсюднювалися ріжні недуги. Щоби не нюхати тих смородів, треба було йти попри самі вікна, але там чигала на прохожого інша небезпека, а саме хтось із вікна міг виляти йому на голову помиї або щось гіршого. Виходків зовсім не було, тому люди заспокоювали такі потреби на подвірях або викидали відходи на вулицю. По місточках відбувалося це навіть насеред вулиці. В Парижі Лювр, а в Еспанії королівська палата були зовсім занечищені.

У XVIII. столітті в усіх паризьких домах, що якийсь час відчиняли вікна і тоді чути було оклики: „garde l'eau". Розсіяний прохожий, що не чув перестороги або не мав часу сховатися, міг бути облитий „запахами" з нічних посудин. Коли в 1666. р. уладили ґенеральне чищення міста, то для вшанування такої славної події писали поеми і вибили дві памяткові медалі.

Тому, що не було відповідних уладжень, фізіольоґічні потреби заспокоювано не лише на вулицях, але також у публичних забудуваннях, а навіть і в церквах. Нечистоту знаходили і в королівській палаті на сходах і бальконах і за дверми. Вже Генрих III. у 1578. році видав приказ, щоби що ранку, заки він устане, чистити салі палати, але ще за Людвика XIV. був „запах сильніший ніж запах рож, але зовсім не приємніший".

Ховати мерців по церквах перестали щойно у 1776. році, але не заборонено зовсім, тому „задуха тіл небіщиків убивала живих". Цвинтар „Де Іносент" у Парижі був так уладжений, що наслідком сопухи, які відтам добувалися, псувалися по сусідніх домах запаси харчів до кількох годин.

Коли такі були гигієнічні умовини, то не дивота, що пошести чуми, віспи, червінки, тифу й ін. спричинювали велику смертельність. Таксамо страшно впливали війни, що, можна сказати, ніколи не кінчилися. Тодішні війни не мають майже рівних собі в історії, коли ходить про їх руйнуюче значіння.

Так, примірoм, у XVI. ст. підчас облоги Неаполю у таборі Французів вибухла пошесть тифу, якої жертвою впала більша часть війска і його вожд. Червінка перешкодила Еспанцям знищити нідерляндську фльоту, бо жертвою тої недуги впав адмірал і велика часть залоги. Ще більше ширилися ріжні заразні недуги в першій половині XVII. століття підчас трицятьлітньої війни. На цілій території, на якій шаліла ця війна, ширилися такі недуги, як шкорбут, червінка і тиф.

Всетаки — стверджує історик Гезер — тодішні часи у порівнанні із середньовічними виявляють деяке покращання, а саме тому, що голод виступає щораз рідше, люди їдять уже ліпші продукти і хліб, а навіть у способах лікування замітне деяке поліпшення. Деякі невідповідні а навіть шкідливі ліки заступлено новими — як примірoм: опій, який Голяндці й Анґлійці привозили з Індії, Росія імпортувала з Америки рабарбар, а передовсім спроваджувано, також американський, продукт хініну, якої у XVII. столітті стали вживати в усіх можливих випадках недуг і в дуже великих порціях.

ВІДКИ ВЗЯЛИСЯ СКОРОЧЕННЯ К ПИСЬМІ.

—o—

У щоденнім життї вживаємо (головно в повоєнних роках) богато скорочень, над якими рідко застановляємося.

Відки походять ці скорочення і що вони значать?

Деякі скорочення мають уже за собою традицію богато столітъ. Примірoм знак множення: хрестик або точка. Лежачий хрестик як знак множення походить зі старинної Халдеї. Халдейські вчені, як хотіли помножити якесь число, писали його не так, як ми робимо це, але приписували число під числом і ставляли хрестик. Таксамо множили і Вавилонці.

З „тіронської ноти" походить скорочення „ppa", що значить „пер прокура", себто що хтось має повновласть виконувати такі чи інші обовязки.

Знак & походить із часів Відродження. Є це скорочення слова „ет", що в латинській мові значить „і".

Старший походженням є інший знак скорочення §, якого все вживають. У „тіронській ноті" пояснено це скорочення так, що це є **Ср**, що значить **„Капітулюм"**, розділ. Вістиці подає, знаний Ціцеронів невільник Тіро, який дістав волю за зіставлення таблиці всіх тоді вживаних скорочень.

Стенографічні способи записування промов реторів (бесідників) були вже знані в старину. Дуже добрим стеноґрафом був Тіро.

Що значить маленьке зеро при якімсь числі? Передовсім у книгарстві стрічаємо такі знаки як 8°, 4°. В науці також стрічаємо таке приноровлення зера. Отже в науці таке зеро значить „степень"; 8° = 8 степенів тепла, зглядно холоду. Зеро це не є цифрою, але скороченням третього латинського відмінку: „октаво градо". На книжках 8° значить „октаво формато": у форматі вісімки. Закінчення ° ставля при числі і це дає загально вживане скорочення.

Чужинець: А то чудовий був ювилей вашого містечка з нагоди 500-літнього його істнування.

Мешканець містечка: Правда, яка то честь для такого маленького містечка, що стоїть іще щойно яких пятьдесять літ на цьому місці...

Маріон Жільбер.

ПОСАДНИК І СЕЛЯНКА.

(Гумореска)

Пригода ця сталася з вини Проспера, молодого слуги Медеріка Лешалюпа, посадника (бурмістра) містечка Монтеріль. Проспер забув примкнути дверцята повоза, що ждав перед громадським урядом. Усі однодушно згоджувалися з цим: двацять свідків пригоди тай сам Проспер у власній особі. Лише селянка стояла безрадна й остовпіла над розбитою шибою та повторяла раз-у-раз:

— Чи то я справді зробила? Але якжеж то мій візок накоїв щось такого?

Хвильку перед цею нещасливою пригодою селянка зїздила Головною вулицею на своїм возі і дишлем зачіпила у згадані дверцята та розтріскала на дрібні дребезги гарну зеркальну шибу так добре знаного синього повоза. Добряча жінка, величезна у своїй фалдованій спідниці і чорнім каптані, була під вдовичим чіпцем така перелякана, що Проспер уважав за відповідне розгніватися на добре, що нібито мало зменшувати його вину.

— Так, то ви, бабусю Буке! Бабусю Буке з Кольмулем! А дивіться на ці жінки, що навіть не вміють поганяти коней! Треба сидіти вдома, а висилати парубка. А дивіться на щось подібного!

А бабуся Буке розсілася високо на возі, ніби на проповідальниці, між койцем повним крил і піря та двома кошами масла і яєць, віжки держала в руці, а чіпець на бакир, і наново стала жалкувати:

— Але як це могло статися? Як міг мій дишель заподіяти таку шкоду?

Хтось врешті побіг спровадити пана Лешалюпа, що вже полагоджував у кабінеті біжучі справи. Посадник зійшов сходами та станув серед товпи. Потім підійшов до повоза з такою добрячою повагою, якій завдячував свій вибір на сторожа закона. Всі уступилися йому з дороги.

— Щож тут сталося? — спитав.

Десять голосів відізвалося рівночасно однозгідним хором, у якім Проспер мав партію тенора, а бабуся Буке — сопрана.

Селянка, що виросла у вісьмох століттях підданства своїх предків і вірила твердо, що справедливість є на боці того, хто її оплачує, звернулася до посадника, говорячи зовсім сміло:

— Принесу вам крілика, не бійтеся, пане Лешалюп, гарного крілика, вигодуваного на молоці і хлібі!

Одначе посадникове око вже устійнило вину, вже добачило правду зпоміж неповязаних Просперових обвинувачень і виправдувань селянки. І він сказав:

— Ти неуважливий Проспере! Вже я знаю, що то сталося, добра жінко. Їдьте собі з Богом у дальшу дорогу. Шкляр направить шкоду.

Сказав це тай вернув у ратуш, наче Соломон, що вирішив справу й переступив пороги своєї палати.

Точно два тижні після тої пригоди фірчина бабусі Буке задержалася перед громадським урядом і цим разом уже не заподіяла шкоди. Селянка зсіла уважливо, потім із трудом стягнула чорний кошик із накривкою та тяжкою ходою ввійшла до передсінка.

Звернулася до дверника:

— Чи є пан Медерік?

— А чогож це ви хочете від пана бурмістра? — спитав гордо сторож.

— Та приношу йому крілика, бо обіцяла йому. Крілик годований на молоці і хлібі. Погляньте!...

Піднесла трохи накривку і сторож, його жінка, що саме надбігла, тай їх малий хлопчик побачили гарного крілика заячої масти. Він виповнив цілий кошик.

На тему крілика почався голосний, завзятий та неуступчивий спір.

— Щож то ви собі думаєте пічне він з тим вашим кріликом?

— А хай собі схрупає його! Крілик смачний, годований на молоці і хлібі.

Витревалість, як то звичайно буває, упоралася з усіми адміністраційними перешкодами і бабуся Буке ввійшла на широкі сходи.

Вгорі виборола собі нову побіду. Після все нових труднощів возний і послугач із уряду згодилися вкінці переговорювати.

— Крілик для пана Лешалюп?

— І ще який! Самець! Годований на молоці і хлібі.

Всетаки сказали їй, що посадник не прийде перед одинацятою годиною. Була щойно десята. Одначе жінка розсілася з терпеливістю, яку залежність від пір року виробляє у селян.

Час минав. Люди приходили і приглядалися бабусі цікаво, а вона їм без змучення розказувала все тусаму історію. Для секретаря — бо і він прийшов послухати — сягла до самого початку справи.

— Я збила йому шибу у його гарній кариті. Ніяк не можу зрозуміти, як це сталося. Я геть зжурилася! Але то добра людина, ані трохи не розсердився на мене. Приношу йому крілика, годованого...

Шлюбний похід саме тоді переходив. Молода глянула на крілика, дружба прибрав його помаранчевим цвіттям. І справді тепер зявився бурмістр дуже спішно, бо спізнився.

Селянка доглянула його, заки ще інші запримітили його, і з кошиком у руці покотилася в той бік.

— Пане Лешалюп, то я, вдова Буке з Кольмулеп. Ви певно пригадуєте собі мене? То я, тасама, що збила вам шибу, зовсім не хотячи, самособою. Приношу вам крілика, якого приобіцяла.

Бурмістр високою поставою, урядовим холодом і вищістю потрійного титулу: мущини, дідича і начальника, перевищав цю селянку. Але вона не бачила нічого поза вагою своєї справи, говорила далі запальчиво, а рівночасно приказуючо пошанівок, як усі, що обстоюють свою справу.

— Я годувала його на молоці і хлібі. Буде дуже смачний. Не перебирайте, пане! То самець. Тяжко дістати щось крухіщого.

Селянка сказала це і схопила крілика за вуха та вививала ним млинка, перед самим посадниковим животом. Тоді молодий, молода, дружби і дружки, а за ними всі весільні гості розсміялися. Сміялися нездержливо. Сміявся також секретар, канцеліст, сміявся возний і хлопець-послугач, сміявся дверник і його жінка, а навіть їх обваляний хлопчик.

То був голос народа, перед яким треба було похилити голову.

Бурмістр, як побачив це, зрозумів, що не може йти проти струї, та що це зашкодило би його популярности, коли не буде держати із загальним настроєм. Тому кождий міг бачити на власні очи бурмістра Медеріка Лешалюпа, поправного та холодного, як усе і такого етикетального, як при доручуванні нагород, коли приймав із рук селянки ніби підчас якоїсь святочної церемонії якогось нового обряду — сірого крілика, що шарпався розпучливо.

(Переклав **Мих. Середа**).

Один богатий, але не дуже вчений батько прийшов купити ґльоб свому синові-ученикові. Купець показав ґльоби ріжної величини, але батькові чомусь вони не подобаються. „Який жеж завеликий має бути ґльоб?" — спитав купець, коли вже уложив їх перед батьком цілісенький ряд.

— Самособою, природної величини! — відповів батько.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за жовтень 1928 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	355.67	112.	164.34
2.	175.69	113.	82.25
3.	70.92	114.	55.74
4.	84.96	115.	19.58
5.	78.25	116.	65.23
6.	30.98	117.	72.43
7.	199.28	118.	67.81
8.	180.26	119.	32.09
9.	126.94	120.	134.95
10.	184.37	121.	87.63
11.	7.93	122.	47.63
12.	108.31	123.	105.59
13.	40.56	124.	90.10
14.	67.63	125.	16.85
15.	44.88	126.	76.44
16.	40.52	127.	99.97
17.	24.92	128.	55.71
18.	109.11	129.	35.15
19.	9.19	130.	201.86
20.	151.22	131.	31.69
21.	54.32	132.	122.42
22.	89.75	133.	151.36
23.	33.71	134.	42.76
24.	111.43	135.	108.99
25.	47.21	136.	134.69
26.	32.67	137.	150.85
27.	37.45	138.	44.78
28.	175.00	139.	64.00
29.	168.10	140.	51.31
30.	70.65	141.	21.50
31.	133.10	142.	111.13
32.	35.62	143.	22.09
33.	68.90	144.	49.71
34.	121.50	145.	45.36
35.	16.22	146.	97.22
36.	76.10	147.	384.69
37.	69.99	148.	12.46
38.	227.60	149.	36.78
39.	117.05	150.	20.09
40.	38.21	151.	76.99
41.	45.29	152.	71.93
42.	108.09	153.	18.53
43.	57.80	154.	40.07
44.	156.26	155.	306.41
45.	170.43	156.	98.56
46.	38.62	157.	53.99
47.	23.9	158.	11.55
48.	39.66	159.	63.80
49.	15.86	160.	73.73
50.	34.40	161.	108.23
51.	51.21	162.	47.67
52.	38.35	163.	92.18
53.	48.28	164.	81.84
54.	20.05	165.	94.37
55.	50.23	166.	16.02
56.	122.57	167.	41.11
57.	101.59	168.	150.13
58.	95.73	169.	40.98
59.	153.71	170.	165.09
60.	17.86	171.	40.37
61.	53.86	172.	28.91
62.	65.16	174.	30.24
63.	245.90	175.	96.80
64.	68.41	176.	40.93
65.	269.71	177.	71.79
66.	104.05	178.	32.76
67.	127.08	179.	160.54
68.	36.78	180.	7.43
69.	86.50	181.	130.17
70.	249.46	182.	127.27
71.	12.73	183.	100.36
72.	50.61	184.	7.33
73.	87.40	185.	86.44
74.	55.38	186.	63.38
75.	94.9	187.	48.66
76.	227.0	188.	24.97
77.	75.0	189.	38.57
78.	127.99	190.	9.60
79.	3.51	191.	74.35
80.	30.62	192.	56.92
81.	123.78	193.	156.00
82.	51.66	194.	14.72
83.	78.54	195.	33.60
84.	22.93	196.	38.22
85.	116.45	197.	27.75
86.	170.49	198.	58.03
87.	97.21	199.	9.76
88.	6.05	200.	72.24
89.	12.32	201.	52.55
90.	222.03	202.	33.51
91.	206.55	203.	84.96
92.	16.98	204.	74.53
93.	46.57	205.	20.06
94.	182.03	206.	305.75
95.	57.77	207.	44.08
96.	155.87	208.	33.30
97.	68.72	209.	115.30
98.	145.64	210.	39.26
99.	149.06	211.	125.52
100.	76.81	212.	30.63
101.	54.93	213.	277.38
102.	299.63	214.	42.76
103.	59.67	215.	33.00
104.	178.55	216.	39.40
105.	144.58	217.	293.39
106.	198.43	218.	257.11
107.	54.28	219.	43.78
108.	91.33	220.	110.73
109.	95.23	221.	325.03
110.	24.14	222.	18.11
111.	36.91	223.	150.54

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
224.	6.56	309.	45.30
225.	31.61	310.	36.42
226.	18.64	311.	13.87
227.	58.01	312.	52.74
228.	51.06	313.	13.81
229.	201.68	314.	12.05
230.	210.09	315.	14.98
231.	52.80	316.	204.93
232.	56.56	317.	88.39
233.	56.73	318.	108.47
234.	135.81	319.	24.60
235.	103.04	320.	77.53
236.	89.42	321.	103.21
237.	153.92	322.	30.02
238.	64.63	323.	47.07
239.	185.97	324.	117.52
240.	12.72	325.	49.42
241.	77.56	326.	136.12
242.	120.63	327.	33.99
243.	87.23	328.	14.37
244.	27.84	329.	15.02
245.	114.54	330.	87.72
246.	33.51	331.	40.96
247.	221.13	332.	58.22
248.	49.12	333.	94.20
249.	31.35	334.	139.04
250.	17.40	335.	48.98
251.	127.69	336.	150.41
252.	47.55	337.	14.19
253.	70.81	338.	215.99
254.	116.42	339.	57.48
255.	70.52	340.	20.18
256.	30.40	341.	65.01
257.	44.66	342.	176.73
258.	32.95	343.	22.55
259.	141.91	344.	44.98
260.	93.10	345.	101.27
261.	17.25	346.	18.68
262.	42.24	347.	38.61
263.	63.64	348.	12.52
264.	20.26	349.	54.01
265.	34.95	350.	63.88
266.	72.16	351.	41.82
267.	40.52	352.	57.58
268.	70.55	353.	20.59
269.	44.26	354.	34.74
270.	137.79	355.	39.07
271.	40.05	356.	20.10
273.	90.81	357.	31.82
274.	136.61	358.	40.66
275.	76.42	359.	29.22
276.	368.35	360.	55.48
277.	66.94	361.	275.84
278.	47.49	362.	29.58
279.	8.38	363.	116.14
280.	100.32	364.	229.35
281.	20.77	365.	82.83
282.	171.26	366.	11.50
283.	104.78	367.	216.70
284.	27.41	368.	20.39
285.	38.15	369.	146.12
286.	64.78	370.	182.29
287.	7.98	371.	93.75
288.	183.06	372.	16.94
289.	27.47	373.	23.83
290.	50.87	374.	19.64
291.	26.76	375.	26.30
292.	235.38	376.	10.01
293.	30.38	377.	7.73
294.	44.10	378.	11.00
295.	181.58	379.	51.62
296.	204.80	380.	18.91
298.	45.90	381.	29.16
299.	64.89	382.	15.88
300.	275.70	384.	91.19
301.	95.61	385.	186.45
302.	8.76	388.	177.47
303.	58.25	392.	11.00
304.	34.95	393.	23.82
305.	69.46	396.	85.01
306.	15.66	400.	50.79
307.	28.69	401.	28.52
308.	93.94		

З місячних вкладок старих родів обезп. $31,792.65

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
7.	1.34	106.	3.26
10.	90	110.	7.70
16.	1.78	112.	6.84
25.	10.15	113.	2.00
26.	10.96	129.	2.01
28.	96	130.	15.12
29.	3.25	131.	5.49
31.	9.58	133.	4.97
34.	4.76	137.	7.07
37.	1.61	138.	8.92
38.	41.07	142.	2.67
44.	3.69	143.	2.57
56.	4.52	144.	6.66
58.	3.55	147.	7.87
59.	16.35	151.	1.86
64.	4.67	160.	27.14
65.	9.18	163.	8.05
67.	2.68	167.	5.63
78.	3.61	168.	6.21
83.	8.63	177.	23.90
84.	2.41	179.	2.67
85.	4.17	181.	2.06
87.	8.50	183.	2.04
91.	2.77	187.	2.90
92.	2.52	195.	6.89
94.	12.04	204.	4.45
97.	17.17	206.	18.48
100.	2.00	211.	8.31
102.	11.25	213.	3.56

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
217.	18.09	322.	2.04
218.	2.56	323.	4.19
221.	7.17	324.	2.41
229.	3.68	326.	11.73
235.	2.16	332.	2.45
237.	5.27	333.	2.45
239.	16.08	334.	2.01
245.	8.66	336.	4.86
246.	1.29	337.	90
247.	8.96	338.	12.93
248.	1.71	344.	5.40
251.	2.00	346.	2.51
253.	2.01	350.	1.70
266.	8.08	357.	11.66
267.	4.77	359.	4.62
271.	1.70	361.	17.39
276.	6.58	363.	5.69
278.	1.35	366.	4.73
281.	13.36	371.	3.57
284.	3.48	372.	11.84
292.	2.06	382.	2.16
295.	10.72	385.	12.09
301.	2.13	388.	5.19
309.	5.07		

З місячних вкладок нових родів обезп.	$656.83
Разом від членів	$32,449.48
Процент від моргечів	3,736.36
Процент від бондів	1,647.21
Сплати моргечів	50,785.00
Сирітські части по бл. п.:	
Анна Одвард, в. 218	400.00
Й Єтковський, в. 392	600.00
Разом	$89,618.05

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

Т. Криворука, в. 388	1,000.00
Анна Одвард, в. 218	500.00
Ева Ярома, в. 223	500.00
Юрій Козачок, в. 70	250.00
Лавр. Николаїв, в. 288	1,000.00
Мик. Антошків, в. 56	1,000.00
Яків Думанський, в. 40	250.00
Дмитро Порчак, в. 9	1,000.00
Анна Ворко, в. 141	500.00
Параска Судія, в. 276	500.00
Й. Єтковський, в. 392	750.00
Михайло Біян, в. 247	1,000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Іван Павчак, в. 4	25.00
Михайло Васюта, в. 9	50.00
Ів. Сирчинський, в. 45	50.00
Роман Батицький, в. 51	50.00
П. Гарасимович, в. 103	25.00
Онуфер Шепеляк, в. 109	50.00
Анастазія Кіньо, в. 120	50.00
Дмитро Мирка, в. 114	400.00
Марія Сас, в. 122	50.00
Стефан Зіз, в. 135	25.00
А. Брандибура, в. 136	50.00
Яким Орисик, в. 164	50.00
Михайло Шипот, в. 203	25.00
Вас. Стецула, в. 223	100.00
Мих. Червінський, в. 241	50.00
Іван Бончак, в. 244	75.00
Павло Коник, в. 285	75.00
Теодор Драган, в. 396	25.00
Ів. Недзельский, в. 396	100.00

Виплати з фонду сирітського по бл. п.:

Т. Корчинський, в. 104	266.00
Кат. Корчинська, в. 104	127.00
Татіяна Хоронцак, в. 295	90.75
Анна Трач, в. 318	400.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за орган	3,977.70
Платня гол. уряду	550.00
Рент за офіси У. Н. С.	100.00
Головний лікар	37.50
Податок за воду	15.39
Видатки канцелярійні	67.85
Будівничий за дім У. Н. Союза	16,086.60
Інвестиція готівки в моргечах	93,000.00
Разом	$124,293.79

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. вересня остала	$478.810.47
Прихід за жотень	89,618.05
Разом	$568,428.52
Розхід за жовтень	124,293.79
Готівка з кінцем міс. жовтня остає	$444,134.73

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$444,134.73
Моргечі	952,203.50
Бонди	476,123.80
Реальність	123,467.89
Друкарня	3,000.00
Разом	$1,998,929.92

Стан довжний:

Фонд посмертний	$1,384,842.22
„ резервовий	291,195.85
„ запомоговий	60,679.17
„ адміністрац.	44,863.07
„ народний	9,220.71
„ конвенційний	33,157.35
„ сирітський	174,971.55
Разом	$1,998,929.92

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр.
Р. Слободян, г. фін. секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за жовтень 1928 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	24.30	107.	7.20
2.	19.40	108.	7.65
3.	12.85	109.	11.48
4.	2.93	110.	90
5.	7.65	112.	15.15
6.	2.50	113.	5.85
7.	28.13	114.	7.65
8.	14.18	115.	25
9.	24.30	116.	9.45
10.	6.10	118.	3.60
12.	2.05	120.	18.00
13.	3.60	121.	13.30
14.	1.85	123.	9.70
15.	7.43	124.	14.20
16.	12.30	126.	2.93
17.	2.95	127.	10.35
18.	9.90	128.	7.70
20.	7.65	130.	8.45
21.	7.88	131.	5.40
22.	16.20	132.	18.70
23.	2.50	133.	7.43
24.	16.65	135.	6.30
25.	1.60	136.	18.23
26.	3.60	137.	20.48
27.	2.25	139.	3.85
28.	25.05	140.	90
29.	18.55	141.	68
30.	8.55	142.	11.50
31.	21.60	144.	2.25
34.	22.50	145.	1.80
35.	2.48	146.	8.55
36.	25	147.	55.80
38.	23.40	148.	4.30
39.	9.00	149.	7.65
40.	5.40	150.	1.15
41.	3.60	151.	7.65
42.	9.23	152.	3.85
43.	6.15	153.	2.25
44.	19.35	155.	49.50
45.	12.37	156.	10.30
46.	50	158.	1.15
47.	2.55	159.	9.45
50.	5.40	160.	11.95
51.	1.60	161.	10.15
52.	75	162.	4.95
53.	6.53	163.	9.45
54.	50	164.	8.10
55.	7.20	165.	2.95
56.	22.95	166.	2.48
57.	8.55	167.	3.60
58.	12.60	168.	22.95
59.	19.40	170.	11.03
60.	1.58	171.	25
61.	5.63	172.	1.60
62.	6.55	174.	3.85
63.	27.00	175.	8.10
64.	6.00	176.	3.45
65.	33.10	177.	7.65
66.	3.15	179.	24.54
67.	15.53	181.	14.65
68.	2.25	182.	9.70
69.	3.60	183.	3.60
70.	24.75	185.	5.25
72.	8.10	188.	2.50
73.	7.88	189.	3.85
74.	1.80	191.	3.45
75.	18.90	192.	2.70
76.	30.60	193.	8.10
77.	7.65	196.	2.95
78.	2.05	197.	90
80.	4.28	198.	1.85
81.	8.10	200.	11.70
82.	5.40	201.	5.40
83.	12.60	203.	7.00
85.	13.30	204.	3.40
86.	7.20	205.	4.35
87.	14.40	206.	46.60
88.	90	207.	4.28
89.	3.60	208.	1.80
90.	30.25	209.	12.40
91.	24.75	210.	4.75
93.	3.85	211.	9.00
94.	17.10	212.	1.80
95.	6.30	213.	24.40
96.	11.50	214.	9.00
97.	10.35	217.	33.75
98.	8.55	218.	37.15
99.	20.70	219.	4.95
100.	7.20	220.	17.10
102.	26.33	221.	18.68
103.	3.41	223.	22.50
104.	21.15	224.	1.35
105.	11.05	226.	2.70
106.	4.30	227.	4.30

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
228.	5.00	306.	50
229.	16.05	307.	3.45
230.	22.50	308.	17.10
231.	7.20	309.	2.70
232.	5.00	310.	5.85
233.	25	312.	8.80
234.	28.80	314.	1.60
235.	6.30	316.	21.83
236.	4.50	317.	10.60
237.	17.78	318.	6.30
238.	2.95	320.	8.10
239.	22.95	321.	16.20
241.	7.20	323.	9.00
242.	13.30	324.	11.05
243.	18.25	326.	15.55
244.	3.00	327.	4.05
245.	16.65	328.	2.70
246.	3.38	330.	3.85
247.	28.65	331.	6.30
248.	5.18	332.	6.30
250.	1.35	333.	9.70
251.	11.95	334.	11.95
252.	5.20	335.	4.75
253.	2.70	336.	16.20
254.	3.60	337.	1.15
255.	1.60	338.	29.25
257.	2.93	339.	9.45
258.	5.20	341.	5.18
259.	18.00	342.	27.25
260.	13.50	343.	2.50
261.	2.05	344.	5.00
262.	6.75	345.	12.60
263.	6.30	346.	4.50
264.	3.85	347.	5.00
265.	2.25	349.	2.95
266.	2.70	350.	2.48
267.	3.60	351.	5.05
268.	5.90	352.	8.10
269.	7.25	355.	3.83
270.	18.00	356.	75
271.	3.40	357.	4.05
273.	11.00	358.	2.70
274.	11.70	359.	3.40
275.	7.20	360.	8.55
276.	56.25	361.	24.30
277.	68	362.	8.60
278.	9.70	363.	18.00
281.	3.15	364.	17.60
282.	25.88	365.	12.15
283.	8.35	366.	1.80
284.	3.15	367.	13.28
285.	4.50	368.	1.60
286.	1.80	369.	24.80
288.	26.33	370.	8.35
289.	3.60	371.	13.95
290.	4.30	372.	50
292.	20.50	374.	4.73
293.	1.35	378.	1.80
294.	4.97	379.	3.60
295.	19.80	380.	5.88
296.	10.35	381.	4.05
298.	6.75	384.	14.85
299.	3.38	385.	21.83
300.	20.60	388.	13.73
301.	11.25	396.	13.73
302.	75	401.	3.82
305.	2.70		

З місячних вкладок	$3,121.37
Процент від моргечів	78.00
Процент від бондів	75.00
Разом	$3,274.37

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.

Текля Лучканич, в. 9	10.00
Іван Лукашук, в. 28	253.00
Дмитро Майкович, в. 31	346.00
Дм. Маліборський, в. 223	93.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Платня помічних сил	252.00
Видатки канцелярійні	11.88
Разом	$965.88

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. вересня остала	$83,577.62
Прихід за жовтень	3,274.37
Разом	86,851.99
Розхід за жовтень	965.88
Готівка з кінцем міс. жовтня остає	$85,886.11

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	$85,886.11
Моргечі	40,100.00
Бонди	17,318.00
Разом	$143,304.11

Стан довжний:

Фонд посмертний	$108,303.21
„ адміністрац.	35,000.90
Разом	$143,304.11

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр.
Р. Слободян, г. фін. секр.

БОЯЗКІ ДІТИ.

Страх — причина невдачі. — Як діти вчаться страху.— Скора поміч.

Богато дещо люди називають „злом”, „нечестю”. Такою назвою дуже відповідно було би назвати: страх, боязкість. Одначе люди вважають звичайно страх звичайним, маловажним недомаганням. Головною причиною цього є мабуть це, що понайбільше людей в глибині душі самі є дуже боязливі тай тому не радо розглядають ближче таке, що їм могло би бути невигідне. „Нервовість”, ця модна недуга, має своє джерело власне у боязкости.

Буває нераз, що людина, на яку покладали великі надії в її молодих літах, не є в силі навіть цього доказати, що докаже перший-ліпший, пересічний. Це тому, що на життя такої людини складався лише страх і боязливість. Але початки того сягають діточих літ. Це зовсім ясне, що дитина, яка вже не могла собі дати ради у вузьких рамцях свого життя, не дасть собі ради і пізніше поза родиною, не буде самостійною, не матиме успіхів. Головного зла нинішніх людей треба дошукуватися ще у діточих часах та шукати засобів, щоби вже тоді протиділати злу. Менше важне є тут теоретичне питання, чи всякі обяви страху походять з одного і того самого джерела. Зате незвичайно важне з практичного боку є це, що коли поборюватимемо у дітей страх, то з часом такі діти стаються сміливі, самопевні.

А тепер питання, відкіля взагалі діти набираються страху. Треба виразно зазначити, що діти понайбільше беруть собі злий примір від дорослих: від них учаться боятись. Коли дитина бачить, що батьки її або старший брат чи сестра є боязливі, то самособою і ця дитина навчиться бути боязливою. Але крім лихого приміру від старших відграє тут велику ролю й дещо інше. Страх перед темнотою, один із найбільше поширених, може приміром так повстати, що дитина бачить, що трівожним окликом може прикликати маму чи інші особи та „хопитися їх поли”. І так із найгарнішої дитини стається з часом боягуз. Часто й жахливі оповідання, казки, якими дорослі нарочно хочуть нагнати страху дитині, мають погубний вплив на ціле життя. Батько, мати, педагоги, які оповіданням про коминаря, що забирає нечемні діти, про вовка, що їсть діти, про собаку, що вкусить нечемну дитину, хочуть довести дітей до розуму, таким страшенням осягають зовсім противне. Дитина така буде застрашена, тратить довіря у власні сили, з неї не виросте самостійна, підприємчива людина, що стає до боротьби з усіми, навіть і найтяжчими невзгодинами нинішнього життя. Це все то лише кілька примірів, як страх обявляється у дітей і як родичі приучують їх до страху. Богато тяжче є відівчити дитину боятися. До цього є лише одинокий спосіб: **доброта, лагідність, що зовсім не є тесаме, що мягкість, поблажливість, розумна поука, щоби в дитини знову викликати довіря до себе й до окруження.** Це, щоправда, тяжка праця і вона вимагає вирозумілости і посвяти виховника. Але батько чи мати не повинні жалувати цього труду, бо повинні памятати, що від того залежать пізніше щастя і успіх, що доростаюча людина дійсно жие в цьому світі, а не у якімсь світі, повному тіней, які часом заманюють, але звичайно лише лякають.

На почті.

— Ти також прийшов надати телеграму?

— Ні, лише набрати чорнила до мого вічного пера.

LITTLE JULIUS SNEEZER — BY BAKER

AND YA SAY YA KNOW WHERE EVERY BONE IN THE BODY IS!
YES SIR! EVERYONE!
ALRIGHT, HERES A GOODER!
OUT WITH IT!
WHERE'S THE LARGEST BONE IN MY BODY?
THAT'S THE EASIEST THING IN THE WORLD TO ANSWER!
IT'S YOUR HEAD!!